

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 koron.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 koron.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vesztak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, március 23.

Oroszok általános
offenzívára készülnek.

Budapest, március 22. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség tevékenysége tegnap csaknem az egész északkeleti harcvo-
nalon megélné. Allásaink az el-
lenséges tüzés alatt állottak.
A Strypa mellett és a Kormia sza-
kaszon orosz gyalogsági osztagok tör-
tek elő. Mindenütt visszavertük őket.
Keletgaliciában egy ilyen előretörés
alkalmából egy zászlóalj erős orosz
harccsoport halottakban három tisztet
és több mint száz tónyi légénységet
és foglyokban 150 embert veszített
el. Részünkről csak néhány sebesülés
történt.

Olasz hadszíntér:

Tegnap nap csendben telt el.

Délkeleti hadszíntér:

Ninos újabb esemény. Hőfer al-
tábornagy, a vezérkari főnök he-
lyettese. (Miniszterelnökség sajtóosz-
tálya.)

Francia hadállások újabb
elfoglalása.

(Oroszok óriási veszteséggel táma-
dásuknál.)

Berlin, március 22. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Avocourt-tól északkeletre március
huszadikán letolyt támadásunk csata-
mezejének átkutatása és az erdős te-
rületen kívül fekvő további ellensé-
ges árkoknak elfoglalása alkalmá-
val az itt beállított sebesületlen
foglyok száma 53 tisztra és 2914
tónyi légénységre emelkedett. A
Maas mindkét oldalán a tüzéségi
harc időleges csökkenés után hevesen
folyik tovább. Oberseptnél a franciak
még egyszer megkísérelték, hogy a
február 13-iki csorbát ismét kiköszö-
rüljék. Támadásukat tetemes véres
veszteségekkel visszavertük. Ver-
duntól északra három ellenséges re-
pülőgépet légi harcban harcképtelenné
tettünk. Kettő délután Samogneu-tól
északkeletre arcvonalunk mögött zu-
hant le, a harmadik az ellenséges
harcvonalon túl. Bönleke hadnagy
ezuttal a tizeharmadik Parschau
hadnagy a negyedik ellenséges re-
pülőgépet lőtte le.

Keleti hadszíntér:

Az orosz támadások terjedelme
magnövekedett. A támadási pontok
száma emelkedett. Az ellenség előre-
törései különböző helyeken éjjel-
napal szakadallanul követik egymást.
A leghevesebb ostromot ismét a Pos-
tawytól északkeletre fekvő harcvo-
nalunk állotta ki. Az ellenség vesz-
tesége itt olyan mérvet öltött,
amely még az oroszoknál szoká-
sos tömegek harcra vetése mel-
lett is egészen rendkívül. Si-
keres ellentámadásunk egy kis
betörés helyén tizenegy orosz
tisztet és ötszázhatvanhárom tónyi
légénységet juttatott fog-
ságba. Ezenkívül a Rigától délre és

délkeletre, a Friedrichstádnál, Jakob-
stádtól nyugatra és délnyugatra, Dü-
naburgiól délre, Wischytól északra,
valamint a Naroc és Wisniew tavak
között számos harcban is csapa-
tunk az ellenséget leg súlyosabb
veszteségeik mellett könnyű
szerrel verték vissza és ellentá-
madásaink során még hatszáz
embert el is fogtunk. Az oroszok-
nak egyetlen helyen sem sikerült bár-
minő eredményt is elérniük. A mi
veszteségeink mindenütt csekélyek.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb
hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Orosz offenzíva.

Arad, március 22.

Megélné az orosz front. „Van
még jobbagya a cárnak”, — mond-
ják az orosz diplomaták. „Lesz mit
cipelni megint egy csomó napon
meg éjszakán”, mondják az alvilág
hajósai. „Helyet csinálni a fogolytá-
borokban!” hangzik föl Németor-
szágban és a monarchia különböző
pontjain. „Csakha ők is véreznek”,
— mondják a szerető szövetségesek
Verdunnél meg az Isonzó tulsó ol-
dalan. „Megint a tavalyi mesterség” —
mondják az angol haditudósítók, —
„győzelmet kohni a vereségekből”.
„Új offenzíva?” — mondják az orosz
politikuskok — „Megint elcsapnak
néhány generálist”.

Körülbelül ennyiben foglalható
össze a várható hatása annak a meg-
élnéült harci tevékenységnek, amely
a német vezérkar és a mi Hőferünk
jelentése szerint az egész vonalon
megindult. Szertelen emberpazarlás,
kétségbeesett erőkitejtés, új, meg új
kísérlés, — a lehetetlenért. Legalább
nem képzelhető a stratégiának olyan
osodája, a tömeg-vitézség olyan toka,
amely néhány hét, vagy pár hónap
alatt a központi hatalmak eddig szer-
zett előnyeit, fensőbbiségét értéktelenné
tudná tenni, hódított állásaikból azo-
kat kivételné. A háboru első idő-
szakában a merész lendület képes
mély előnyomulásra, de akkor, amidőn
a győztes fél a legalaposabban meg-
erősíthette pozícióit, amikor a győztes
csapatok legkevésbé sincsenek kime-
ritve, sőt bőséges tartalékokkal ren-
delkeznek, ez az offenzíva számottevő
eredményre nem várhat. Lokális si-
keres, a minőket töméntelen veráldo-

zattal, nyole és tizszeres rajvonalak
pusztulása áran talán ki lehetett csi-
karni, a háboru mai stádiumában
nem számítanak.

A cár azt mondta, hogy addig nem
köt békét, amíg az ellenség orosz te-
rületen van. (A berlini, budapesti és
bécsi bevonulás tehát végkép kiesett
a programból.) Ha ezt nem tudja
megszerezni a cár, akkor csak meddő
öldöklés a további harc. Es leheta cár-
nak olyan generálisa, aki azzal a vakme-
rő hazugsággal áttatná, hogy az Orosz-
ország nyugati felén végighuzódó
frontot egyszeriben föl lehet gön-
gyölni?

Mi lehet tehát a eélja az offenzi-
vának. Semlegesekre hatni már aligha
akarnak vele. Talán a francia szo-
rultságban levő és kimerülni kezdő
csapatokat akarják tehermentesíteni?
Ebben lehet valami, de ehhez minden-
esetre elkéselt már. Talán Anglia ki-
vánja, — és ez esetben a carnak va-
lóban nincs joga a maga népét, alatt-
valóinak véréit kimélni. Az angol
akarja, az angol fizet: Az orosz so-
hase maradt adós a kamattal nitele-
zoinca.

Vagy pedig annyit. jelent ez a
mindenütt föllobbanó, heves orosz
harci tevékenység, hogy még egy-
szer utóljára megpróbálnak mindent,
föltesznek erre a próbára a sereg min-
den erejét, minden municióját; kerül
a mibe kerül, tart, a meddig kibír-
ják; ha azután ez se változtatja meg
a harctéri helyzetet, akkor nincs
egyéb nátra, mint beleharapni a
beketárgyalások tanyar, de mégis új
életet adó kenyerebe. Szövetségesei

és önmaga előtt az orosz akkor nem érheti vád, megtette a lehető, megpróbálta a lehetetlent; — ezután folytassa Anglia a véres táncot.

Ez az utóbbi föltevés leginkább hasonlít az orosz közhangulathoz, a mennyire ideérkező ujsághírek nyomán arról fogalmat lehet alkotni. Ehhez a negatív eredményhez el is fog jutni az orosz offenzíva, csak azt nem tudni, mennyi idő múlva, hány halott, mennyi fogoly árán és az a bizonytalan, hogy hány orosz generálist fognak ennek bekövetkeztéig kegyelemben elcsapni.

Cadorna

a nap kisütését várja.

(Az entente bajai. — Hazugságok Törökország különbékejéről.)

Külföldi tudósítás.

Páris—Lyon, március 22.

Páris. A *Petit Journal* munkatársának Cadorna kijelentette, hogy a háború kitörésekor csaknem teljesen készületlenek voltak. Rettenetes terepen rendkívül nehézségeket kellett leküzdeniök, amelyek hosszasan előkészített akciókat igényeltek. Egyetlen nehéztüzérségük a hajsógyuk. A tűzvonal a hegycsúcsokon van. Az ellátás nehéz. Amint az időjárás megengedi, ismét offenzívába mennek át. Trentinóban a tavinnak veszedelmesebbek az olaszokra, mint az ellenségre. Mihelyt kisüt a nap, állásaikból előnyomulnak, addig erélyesen folytatják az offenzívát az egyetlen fronton az isonzonán, ahol ezt ez idő szerint megtehetik.

Rotterdam. Ugy hírlik, hogy Bark orosz pénzügyminiszter és Sturmer miniszterelnök közt komoly ellentétek merültek fel. Bark lemondása küszöbön áll.

Konstantinápoly. Egyiptomban a benszülöttek magatartása aggasztja az angolokat. Az utcákon az őrségeket megerősítették. Az egyiptomi minisztertanácsban visszautasították azt a javaslatot, amely szerint a hadügyminiszter az angol főparancsnok meg egyezése alapján a tartalékosokat bevonják, a nyugati határra a szennszsziak ellen megerősítéseket küldtek, tevéket rekviráltak. A nyugtalanságot növeli a parancs, amellyel Szuez, Port Said és Ismaile polgári lakosságát eltávolítják.

Lyon. A *Progres* jelenti Párisból: Az entente-hatalmak kormányai értesítették lapjaikat, hogy a Törökország békeajánlatáról elterjedt hamis híreket cáfolják meg. Ezek a hírek ugyanis megingathatják a nép bizalmát. Ugyanis jól tudják, hogy Törökország a háborút minden körülmények között folytatja.

Fel nem robbant lövedékek bejelentése. Green Nándor főkapitány a következő hirdetményt bocsátotta ki. Azon esetből kitölyölg, hogy polgári egyén egy a katonai lövőtéren talált fel nem robbant lövedéket onnan elvitt és az kezében telrobbanva, őt életveszélyesen megsértette, felhívom a város lakosságát, hogyha bárhol fel nem robbant lövedéket

találnának, azt a helyéről el ne mozdítsák, ahhoz hozzá ne nyuljanak, hanem arról a találati hely megjelölése mellett a rendőrséget értesítsék. Felhívom a szülőket, gyámokat és mestereket, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat és tanoncokat a veszedelemtől óva intsek.

Az aranyuzsora ellen. Joanovich Sándor kormánybiztos főispán a következők hirdetményt bocsátotta közre:

— Tudomásomra jutott, hogy nemesak kereskedők és pénzintézetek, hanem egyesek is a 10 és 20 koronás aranypénzekkel uszorkodnak és azokat magas felpénz mellett adják el. Figyelmeztetni kívánom a közönséget, hogy az ilyen ügyletek megkötése törvénybe ütközik és mindazok, akik ily esetről jelentést tesznek, hazafiai kötelességüknek tesznek eleget. Viszont örömmel állapítottam meg azt is, hogy egyesek, különösen vidékiek, hazafias buzgalomban a birtokukban levő aranypénzeket az Osztrák-Magyar Bank temesvári fiókjának, azok tényleges értékét számítva, adják el. Intézkedés történt, hogy ezek ily beszolgáltatások alkalmával emlékményt kapjanak, mely hazafias érzületük elismeréséül szolgáljon.

Elmaradt félmillió koronás haszon.

— A pankotai fabutorgyár kényszer-egyezségi kérése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

A Délmagyarországi Hajlított Fabutorgyár Részvénytársaság ellen az aradi törvényszék saját kérésére elrendelte a csődön kívüli kényszer-egyezségi eljárást a vagyontelügyelőül Krausz Gyula doktort rendelte ki.

A Délmagyarországi Hajlított Fabutorgyár r.-t. négy évvel ezelőtt alakult, mindössze százezer korona alaptőkével. Részvényesei nagyjából pankotai jómódú emberek voltak, de helyet foglalt a részvényesek között néhány aradi kereskedő és vállalkozó is. A vállalat a legjobb kiállítások közepén indult meg, mert a műszaki vezetésre sikerült egy kitűnő szakembert, a Mundus hajlított fabutorgyár egyik főtisztviselőjét megnyerni. A vállalat csakhamar kétszáz ezer koronára emelte fel alaptőkéjét a gyárát a legmodernebbül rendezte be.

A hiba azonban már ott történt, hogy az egész alaptőkét a gyár felépítésére és berendezésére fordították és amikor aztán az üzem folytatásához szükséges tőkét hitel útján akarták beszerezni, beállt a pénzkrisis, amely a hitel beszerzését nehéz és költségesé tette.

Mindennek ellenére is a vállalat szépen prosperált volna, mert leküzdte a kezdeti nehézségeit, magának jelentékeny külföldi piacot biztosított a gyártmányainak túnyomó részét Angliában és Franciaországban adta el. A háború kitörése azonban teljesen elvágta a vállalat életerét, mert nemesak elvesztette külföldi piacait, hanem nem tudta behajtani a külföldön hitellel elhelyezett áruk vételárát sem. Hozzájárult ehhez az, hogy munkásainak nagy része hadbavonult és hogy a gyártáshoz szükséges nyersanyagot sem tudta beszerezni, úgy, hogy a gyár mindjárt a háború kitörése után kénytelen volt üzemét teljesen beza-
rtatni.

Hogy a szerencsétlen konstellációk miként akadályozták meg a gyár boldogulását, annak

érdek s példája a következő: Közvetlenül a háború kitörése után igen kedvező feltételek mellett megbízást nyert a gyár egy bécsi nagyvállalkozótól fél millió darab puskagy szállítására. A legpesszimistikusabban eszközölt számítások szerint is a gyár darabonként egy koronát, összesen tehát fél millió koronát kerestett volna a szállításon. Ekkor azonban közbeleptek a nehézségek: a szükséges nyersanyagot, ez esetben a diófát semmi feltétel mellett sem volt képes a vállalat hitlbe beszerezni. Előleget kértek tehát 200.000 koronát megbízójuktól, aki azonban információkat szerezve be, miután nem látott kellő anyagi garanciát, az előleget meztagadta. A vállalat így a szállítástól — amely biztosította volna esetleg létét a háborús nehéz viszonyok közepette — elesett, illetve bécsi megbízója a megrendelést, miután a gyár nem volt képes szállítani, sztorarozta.

A majdnem két év óta tartó üzemszünetelés alatt a gyár, különösen azonban a gépek értéke nagy mérvben devalválódott, emellett a vállalatnak súlyos kamattartozásokat és egyéb költségeket kellett viselnie, úgy, hogy végre is igazgatósága, amelyben Bohus László báró, Mahler Mihály, Takács Béla, Ortutay Gyula, Rund Viktor és Haberfelner Béla foglaltak helyet — kénytelen volt a bíróságnál a felszámolást kérelmezni. A felszámolást 1916. szeptemberében el is rendelték, de tekintettel a gyár nagymérvű elértéktelenedésére, a felszámolók képtelenek voltak azt olyképp értékesíteni, hogy a hitelzőket kielégíthessék és ezért a törvény értelmében csődöt kellett volna az igazgatóságnak kérnie. Minthogy azonban az időközben kiadott új rendelet felment az adóst a csődkiadás kötelezettsége alól, ha előzőleg kényszer-egyezségi eljárást kísérel meg, a felszámolók az egyezségi eljárást kérték előbb.

A kétszáz ezer korona alaptőkéen kívül a társaságnak 641,168 korona tartozása van, amely 108 hitelző közt oszlik meg. A többi hitelzők az Egyesült Biharmegyei Bank és Takarékpénztár R. T., a Pankotai Gazdasági és Iparbank, L. Vital und Comp. bécsi cég és Balwin Henrik bécsi kereskedő, közülük azonban a két pénzintézet követelésai telkkönyvi bekebelezéssel van biztosítva.

A cég vagyona — az egyelőre behajthatatlan követeléseken kívül a gyárnak és berendezésének értéke, amely szakértők szerint meghaladja az 500,000 koronát, a mai értékesítési viszonyok mellett azonban alig érhető el több érte, mint háromszáz ezer korona. Erre való tekintettel — miután a bekebelezett hitelzők teljes összeggel egyenlítendőek ki — a vállalat hitelzőinek csak 10 százalékot ajánlhat, de hogy nyilvánvalóvá tegye, hogy egész vagyont a hitelzőknek kívánja adni, az egyezségi eljárást úgy ajánlotta fel, hogy a gyár nyilvános árverésre bocsátassék, az egyezségi eljárástól alul ne legyen eladható, amennyiben azonban annál több fogják be, az is a hitelzőket illeti.

A rendkívül érdekesnek ígérkező egyezségi tárgyalás május ötödikén lesz Heller Mór törvényszéki bíró előtt. Mint érdekességet említhetjük fel az alkalommal, hogy az aradi törvényszéknél eddig hat kényszer-egyezségi ügy folyt le és egy nem végződött csőddel, mert a hitelzők inkább fogadták el az egyezségi kvótát, mint a rendszeren nagyon csekély csatlakozásokat.

Haeffele ur „érdekei.”

(A textil-gyár tökeemelése és a Svájoban élő nagyrészvényes.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

A Hungária aradi pamutgyár rt., mint ismeretes, holnap, március 23-án délután három órkor az Aradmegyei Takarékpénztár üléstermében rendkívüli közgyűlést tart, amely dönteni hivatott az igazgatóságának amas indítványa felett, hogy a gyár részvénytökejét 4400 darab ötszáz korona névértékű részvény kibocsátásával 2,200.000 koronáról 4,400.000 koronára emeljük. Az alapítói felemelését indokoltá és szükségessé teszi az a nagyarányú és gyors fejlődés, amelyet a gyár különösen a legutóbbi időben elért. A részvényesek tulajdonosi többsége ezért természetesen a legnagyobb örömmel üdvösköli ezt a gyár életében korszakot alkotó momentumot, amely nemcsak a Hungária textilgyár nagy versenyképességét jelenti, hanem egyúttal a legszebb bizonyítéka egyáltalán a magyar ipar gyönyörű virágzásának és fejlődésének.

Értesülésünk szerint azonban az igazgatósági indítvány még sem fog — amint az előzmények után várható és természetes lenne — egyhangúlag közgyűlési határozattá átmenni. Az érdekeltek körében ugyanis nem titok, hogy a közgyűlésen diadonális hang fog emelkedni, ellenséges forja az alapítói felemelést, ellenséges pedig nem a gyár, nem is a részvényesek, hanem Haeffele János, a részvényviszesség volt igazgatója érdekében.

Hogy ki Haeffele János, azt az aradi közönség előtt felesleges elmondani. Eleget foglalkozott személyével az Aradi Közlöny akkor, amikor a háború kitörése után az elcsúszott származású város — Franciaországba szökött s a német hatóságok hazatérés miatt indítottak ellene eljárást. Haeffele ugyanis, mint az eljárás során bebizonyosodott, a franciák rövid létegetett elcsúszott látogatása során Gebweilerben — ahol hatalmas sövőgyára volt — kevére írt az ellenségnek, segítségükre volt főleg abban, hogy megmutatta nekik lerombolás céljából a pósta és táviró berendezéseket, vezetékeket. Haeffele — aki különben, mint ismeretes, nagy és tevékeny részt vett az aradi textil-gyár alapításában s annak egyik fő részvényese még ma is — amikor a franciákat visszaszorították, ellenséges földre szökött, ahonnan később Svájcba költözött. A német hatóságok később millió vagyonát sár alá helyezték, a zárgondnok pedig — s ez a sors ironiája — a vagyon mozgatható részét német hadikölcsönökbe fektette.

A holnapi közgyűlésen Haeffele érdekében fog hang emelkedni. Kepes Gyula dr., fővárosi ügyvéd — így tudják a beavatottak — az igazgatósági indítvánnyal szemben ki fogja fejtetni, hogy a mai idők nem alkalmasak a tökeemelésre és pedig azért nem, mert vannak érdekeltségek (érted alatta Haeffelét), amelyek különböző külső okoknál fogva az akcióba nem vehetnek részt, s nem vehetik át az új részvénykibocsátásból az őket megillető részt. Felszólalására azonban nyomban megkapja a választ, még pedig azt, hogy az intésd körök tudomása szerint az illető „érdekeltség” ma már nem ellenséges területen, hanem a semleges Svájoban tartózkodik s így — ha anyagi ereje ma is meg van hozzá — a részvényviszességnek megfelelő új kibocsátás részvényeket alkalmas van a maga számára biztosítani.

Kétség sem férhet hozzá, hogy a közgyűlés milyen álláspontot foglal el. Kiáltó hiba lenne egy ellenséges országba szökött ember szempontjának a magyar ipar fellendülését alávetni. Az érdekeltségek döntenie kell Haeffele érdekeinek figyelembe vétele nélkül ugy, amint azt a Hungária aradi pamutgyár érdekei megkívánják.

A Mort Homme.

(A verduni harcok legvéresebb pontja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

A „Halott emberen” cím alatt Colin Ross a Vossische Zeitungban a Mort Homme magaslatocon folyt harcoknak alábbi költői leírását közli:

A fedezékben kialudt a fény.

Ültünk az éjben s tulajdonképen csak most éreztük a föld nehéz rengését, amelynek hullámai keresztülhatoltak a holt betonfalakon s szívünkben haltak el halk, szomorú reszesséssel.

„Ordonás, világosságot!”

Utra kigulladt a gyertya. A betonfalon alig észrevehető a repedés. De fölünkben még mindig ott a robbanás, a huszonnylecsé, a mely közelünkben csapott le.

Igy ment egész éjjel. Még ötször aludt el a gyertya.

A franciák tovább fraszolták a perzselést. Vissza akarták szerezni a „Halott ember”.

Ez a domb a többi ezer között. Sammi éines ráta különbség, csak valamivel magasabb, mint a többi. Ut vezet onnan keresztül Cumieres-ből Bethincourt-ha. Talán valamikor utközben meehalt itt egy ember, valamikor, századokkal ezelőtt, amikor még az Argonnokat vándorlók szeltek keresztül. Senki sem tud többet, csak a név maradt meg: le mort homme: a halott ember. Ez a név, mint a többi: jelentőség nélküli. Senki sem gondolt rá. A név aludt. De most itt az ő ideje. Ez a magaslát a halál.

A Verdun körüli háború már nem emberek műve. Maca a pokol. S csak az tudja elviselni, akinek szívében benne van a menny.

Drótakadálylya! elsárt földön, csapdákön, hurkokon és farkasvermeken keresztül, gyors-tüzelőgyök és gépfegyverek ellen senki sem tud sturmolni. A rohamoszlop előtt a halálnak kell haladnia, a halálnak, a rémületnek és a pusztulásnak.

De a védelmi eszközökkel együtt nőtt a pusztítás hatalma. Így lett a háború azzá, ami ma. Es már nem háború, nem emberek viaskodása és harca. Ez a természet egy jelensége, a bilincseiből kiszabadult elemek tombolása.

A gyalogság előtt a gránátok sturmolnak. Oly sűrűn repülnek, hogy az ég dörög nyögésüktől. Mint egy vadkecske-raj usznak keresztül a levegőn, hogy a nap elsötétül, mint Xerxes hadainak lándzsáitól.

Felszántják és boronáltják az ellenséges állásokat. Es ha jól teljesítik munkájukat, akkor utánuk nem marad más hátra, mint a halál kiellen sivatagja. Eltörlik az életet a földről és aki még élve marad a föld alatt, annak megingatják a szívét és szétmorsosítják idegeit

Akik a méternyi mély fedezékekben és aknában még élve maradnak, a bajonettek és kézigyránatok elől magasra tartott kezekkel bujnak elő és megadják magukat.

Igy foglalta el a trónörökös hadserege az egyik állást a másik után Verdun előtt. Így esett el Forges, a Holló erdő és a Halott Ember. Természetesen nem mindenütt fojtottak el csirájában minden ellenállást. A bátor szívek siettek a félig elpusztított mellvédékhez, amint a mieink előrohantak. Még állásba tudtak hozni gépfegyvereket, még repültek itt-ott kézigyránatok. Kés és ember egymásnak lendültek ember ember ellen.

Es a háború az első és utolsó. Ismeri régmúlt idők legprimitívabb fegyvereit: az öklöt és fogat s a modern technika legrefináltabb harci eszközeivel sejteti a jövő háború borzalmaikat, amikor talán a lövedék már avult fogalom lesz a helyükbe a gázláng és a magasfelesztésű áram lép.

Tovább tart a nehéz tüzelés. De most már nem a közvetlen közelben rebhannak a gránátok. Most az ütégeket vették célba. A telefon még működik, de azt felelti, hogy az ütések annyira be vannak fedve, hogy nem képesek mozdulni. Ma reggel hatrepülő keringett fölöttük.

Nem alárendelt ellenség, amellyel dolgozunk van, sem emberanyagban, sem eszközökben — talán egyedül a negyvenketteseket kivéve — nem gyengébb, mint mi. A modern, rafinált haditechnika egyetlen eszköze sem ismeretlen a franciák előtt. Sem az eszközök, sem az ellenes-özök. Így a technika refinement-is végül is kiegyenlíti egyenlőt s végül eredményben ismét szemben állnak egymással: ember ember ellen.

Idegek! Jelentések futnak be a zászlóaljakról. Fedezékeket ütöttek keresztül gránátok. Veseteszék. Az ellenséges aknavetőek felvetették a harcot. — Parancsokat kell küldeni, az erősségekhez csapatokhoz, a pionirekhez, az aknavetőkhöz.

A dörögés, dűbörögés, dörmögés mind erősebb. Saját tűzsergényük vesze fel ismét a harcot! A telefonvezetékek részben szét vannak rombolva. A sár közepén szakad félbe a beszélgetés. Telefonparólóknek kell kiemelni a pokol tűzébe.

Ut jelentés: feli találat egy ágyúba. Egy fedezék beomlott. Bbb-ummm. Ismét elcsúszik a világosság. — Idegek! — Nyugalom. — El van vágva az összeköttetés hátrafelé és a szomszédos divíziókhöz. — Sötétben ülünk és bizonytalanságban és kint tobzódik a harc.

Most egy lovas hirtök jön. A franciák ismét támadnak. A szomszédos divízió tűzsergényi támogatást kér. — A mi ütégeink amúgy is már résen állanak. Ahányszor a már felismert és megtámadott ellenséges ütég-állásban tűz mutatkozik, a haublicok kinyitják tátongó szájukat.

Reggel felé elesenededik minden. Az ütég-ek szétválnak egymástól. Itt-ott még egy-egy lövés. Mint valami nagy madár repül keresztül felettünk.

A franciák nem foglalhatták vissza a Halott embert. Közben a pionirek és gyalogosok sáncokat hánytak, ástak, acélmellvédéket és homokszákokat cipelték előre, fedezékeket építettek. — De a lejtőn mereven és hídgen fekszik jó barát és ellenség — A „Halott ember.”

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinhatzi műsor:

Csütörtök: délután: Ifjúsági és népies előadás: „A Vörös Ördögök” operett. Este: Csillag Teréz vendégfellépésével „Alfonz ur”.

Péntek: Csillag Teréz utolsó vendégfellépése: „A buborékok”.

Szombat: délután: „Önagysága ruhája”. Este: „Cigányprimás”.

Csillag Teréz.

(Vendégjátékok az aradi színházban.)

Arad, március 22.

Ha történetesen franciának születik: ma palotája volna a Boulevard d'Haussmann-on a szalonjában a politikai- és művészvilág kifünöségei összevonnák el — egy-egy illatos cigaretta füsttelhőjében — azellemességeiket. Egy csodásan kifinomodott kultúra minden bájos vonását magával hozta a magyar színpadra, hol nagyon kevesen voltak — az ő szerep körében — a hozzá hasonlíthatók.

A magyar színészet sok kiváló nő emléket őriz, de ezek közül kevés lehet a Csillag Teréz egyenes elődje. A hősnők és énekesnők — Laborfalvi Róza, Prielle Cornélie, Blaha Lujza — más színházi kategóriák tüneményes jelenségei, de a szalonok asszonyának, a vigjátékok hősnőinek, a szende leányalakok ábrázolóinak kevés helyet szentelhet színészetünk története. Ez természetes is. Voltak-e magyar szalonok? Hol volt csak pár évtizeddel ezelőtt is magyar társadalmi élet? Irodalmi és művészeti életéről a ilyen irányú társadalmi közösségről alig néhány éve beszélhetünk Magyarországon.

Ezért volt csodálatos mindenkor a Csillag Teréz művészete. Hol tanulhatta, hol vehette a színjátszás eszközeit, hiszen finomabban a Comedie Francaise-ban sem játszhatták meg az ő vigjátéki szerepeit. Leányalakításairól pedig régi magyar urak csillogó szemmel mondanak ma is meséket.

Vai amikor néhai való jó Bajza József és Vörösmarthy Mihály kritikusk urak az éiragadtatás mámorában irtak fellengős recenziókat — Csillag Teréznek talán egyetlen igaz elődjéről? — Hivatal Annikóról. A régi Nemzeti Színháznak ez a törékeny alakja, legendás széprégű művésznője lehetett az ország első színpadának olyan értéke, amilyen egy későbbi idő színészetének Csillag Teréz.

Művészetének nagyságát igazán csak akkor értjük meg, ha feltehetjük a róla írt kritikák, ismertetések hosszú sorát. Friss levegő áramlik felénk a régi sorokból: a tiszta művészet ősje szellője a régi nemes szabású kritikusk urak möhön kérdezik egymástól:

— Hallottad-e Csillag Terézt nevetni?

Mert aki nem hallotta Csillag Terézt nevetni, az meg se tudja érteni, hogyan lehet egy asszonyi ajk a legcsodásabb hangszer.

Miért nem maradt meg örökre az, ami szép?

„Értemlik az élet”, — sóhajtja Petőfi; a fiatalság úgy elroppen, mint egy könnyű szárnyu pillangó; mire megakarod fogni — nincs sehol! Akik Csillag Terézt fiatalságának ragyogásában nem látniaktak, bizony csöndes szomorúsággal gondolhatnak a vesztéségre, mert ahogy a nagy Ujházi írásaiban olvastam: „O volt mindig a mi színpadunk mosolya!”

Ujházi a virulás mosolyáról szólott, — de nincs-e mosolya az ősznek is?

Hogy is mondja Tompa:

Ősi tájnak hervadása, ősi napnak ragyogása, hervadásból, lényből támad, lelkemen e kedves bánat.

Ne nehezteljen reánk Csillag Teréz, ha meg merjük irni, hogy ezt a „kedves bánat”-ot érezzük az ő fiatalságának elmúlása töött. Úgy gondoljuk, hogy róla megírhatjuk ezt, hiszen aki művészetének olyan teljességét vitte át ijuságából az élet őszébe, mint ő: az nem lehet kicsinyes bánat rabja. Az ő művészi kristálytiszta, kifinomult és tökéletes, amelyhez csak megbecsüléssel közeledhetünk; szavából a hang régi esztje cseng ki ma is, alakjain a szívnak életet hirdető melegje ömlik el, játéka a legcsodásabb öntudat kisugár-

zása. Ma Csiky Gergely: Nagymamájában láttuk. A színpadon voltak sokan, kik jól és szépen is játszottak, de no vegye fölünk senki rossz néven: mi csak őt láttuk és csodáltuk... Z. A.

Vergődő szívek.

Dráma 5 felvonásban; tízre alkalmazta Janovics Jenő dr.

— Bemutatja az Uránia. —

Nem is olyan régen valamely filmnek az volt a legrosszabb átnézőlevele, ha azt írták róla, hogy magyar termék. Azóta a filmgyártás terén is nagyot fordult a világ és különösen „Lyon Lea” óta megváltozott a közönség véleménye is. A „Vergődő szívek”-et már büszkén hirdeti az Uránia magyar filmnek. Ezzel az új magyar filmmel új magyar márka is kerül műsorra. A márka új: „Transylvánia” film, de a mérték már ebből a címből is tudni fogják, hogy az új erdélyi filmgyártás feje: Janovics Jenő dr. a kolozsvári nemzeti színház direktora. Most színrekerülő filmje talán a legtökéletesebb, legkifogástalanabb alkotása a magyar filmgyártásnak. A „Vergődő szívek” társadalmi dráma, amelynek érdekessége, izgalmja jelenetről-jelenetre fokozódik. Guthi Soma egyik pompás elbeszéléséből írta át filmre ezt a kiváló drámát Janovics Jenő. A főszereplők, akikre a dráma fölöttébb nehéz és komplikált szerepeket bízta, tökéletesen oldották meg feladataikat.

Gál Gyula egy megcsalt férjet játszik a színdarabban. Nem illenek Gál Gyulát az újabb alakítása révén felfedezni, hisz sok feltehetően színházi estéket köszönhetünk neki, de akarva-akaratlan mégis fel kell fedeznünk újra, hiszen amit a filmen most produkál, az valami merőben más, mint amit eddig láttunk tőle. Ura teljesen az új művészetnek is a alakítása a legtökéletesebbek, legteljesebb művészi erejük közül való. Berky Lili, akinek neve már külföldön is a legjobban hangzó mozistárok közé tartozó, kitűnő alakítást produkál az új darabban. Egy tragikus sorsa fiatal leányt játszik a szerepét oly mély és mélyen érzelt realizmussal játssza meg, amilyent csak a nagy filmtragikáktól volt eddig alkalmunk látni. Mézáros Alajos egy fiatal mérnököt játszik a darabban. Mind az a tinom közvetlenség, amely eddigi alakításait karakterizálta, jellemző a mostanika is, a sikernek nagy része lesz az ő kitűnő alakításának érdeme. Garas Márton a jeles rendező ebben a darabban egy szerepet is játszik pompás színészi kvalitásokkal.

* Az aradi társulat Békéscsabán, Békéscsabáról jelentik: Az aradi színészek legközelebb e hó 27-én és 28-án jönnek Békéscsabára. Ez alkalommal két színmű, a „Kisasszony férje” és a „Tancsnó” kerül színre.

* A színház hírei. Csillag Teréz fellépései. Az Alfonz ur és A buborékok-ban lép fel a Nemzeti Színház kitűnő művésznője, akinek fellépései iránt általában, nagy érdeklődés mutatkozik. — Szombat és vasárnap két-két előadás lesz a színpadon. Szombaton délután 3 és fél órakor Önagysága ruhája nagy sikert aratott énekes játék van műsoron. Este 7 és fél órakor A cigányprimás kitűnő operett kerül színre. Z. Varadi Margit és Horváth Mici-vel a főnői szerepben, a többi szerepeket Baricz Győző, Kertész, Járás S., Várnai játszik. — Vasárnap délután 3 és fél órakor A császárné kitűnő operett kerül színre 7 és fél órakor Ringel (Kálmán) Sárka még egyszer eljátssza A sárga lilom Judit szerepét, melyben óriási sikert aratott, partnerje Kertész Dező lesz, a többi szereplők maradnak a régiak.

* Meghívó: Martsa lányom lakodalmára. Tisztelet nepség, apraja és nagyja, fiatalja és öregje, értesítom kezemmel, hogy Martsa lányom lakodalmát 1916. évi március hó 25-én szombaton és 26-án vasárnap mindkét nap az Erzsébet-mozgosházban tartom meg az lepedőn. Belső személyem ez alkalommal különféle rigancsokkal köszönti az népességet. Szép álmot az petyka-harisa, szöbő műnyasszony Göre Mária. Olyan lakodalmom lesz ez, mely het országgra szól, amilyent még nem pápált kend, mióta az óra kékült a mióta a

bába megfordította. Ha ilyen háborus világ nem lenne, egy hétig véget se v tük az vigasság-nak. Győjön el hát apraja, nagyja, fiatalja, öregje, ha igazánda fényes lakodalmam, mulat-ságot akar látni. Szívesen fogom személyesen fogadtatani a. m. a f. Legközelebb: A be-estületének orvosa, a főszerepben Waldemar Psylanderrel. 171

* Villány Adoré az Apollóban. (Szenzáció Nordisk-dráma bemutatója.) Szenzáció műsört mutatott be ma az Apolló-színház. Villány Adoré, a táncművészet egyik leghivatottabb interpretálója lépett föl egy végtelenül bájos mozidarab keretében. Villány Adoré misztikus, keleti táncával irenetikus sikert ért el. A publikum elmerülve a finom, művésztáncok szépségében, önfeláldozóan tapsolt a művésznőnek. Az Apolló új műsorának másik slágere, a „Senki fia” című Nordisk-dráma. Még kevés film tett a közönségre oly hatást mint ez a legújabb Nordisk-alkotás a legérdekesebb az, hogy a főszerepeket négy gyermek-színész játsza. Különösen egy fiú-színész, Ottó Reinvald excellál. Ez a legfeljebb tízennégy éves tiszta valóságos mozi-színész-csoport, oly ósztónos egyszerűséggel játszik, ahogy csak a legnagyobb tehetségű kiforrott művészek szoktak. A nagyszabású, fölötte érdekes műsört még csütörtökön mutatja be az Apolló-színház. 3.

* Kiváló újdonságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműköltészetében. 139

TORVENYKEZÉS.

Felmentés után új tárgyalás.

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, március 22.

A nagyváradi királyi törvényszék esküdtbiróságának április hatodikán ismét érdekes ciklusa fog megkezdődni. Egy gyilkosság bűnyében kell majd igazságot szolgáltatni a nagyváradi esküdtbiróságnak az aradi királyi törvényszék esküdtbiróságnak felmentő ítélete után, amelyet a legfelsőbb bíróság, a királyi Kuria azonban az esküdtök tévedése miatt megsemmisített.

A bűny anyagát alkotó gyilkosság hét évvel ezelőtt 1909-ben történt Arad megye egyik községében. Dimb György és felesége és Morár László, sógorukat a padláson lelakasztották és azután eltemették. A gyilkosság hat évig titokban maradt, de 1915-ben felfedte a gyilkosságot Dimb Györgyék kis leánya, akinek a feljelentése folytán meg is indult a csendőri nyomozás teljes apparátussal. Dimb György és felesége és Morár László beismerék, hogy ők a gyilkosok. Később a beismerő vallomásukat visszavonták és tagadták tettüket. Az aradi királyi törvényszék esküdtbirósága gyilkosság büntette miatt vont a felelősségre a gyanúsítottakat. A tárgyalás a múlt év márciusában volt és ekkor a vádlottak tagadták tettüket éppen úgy mint a csendőrök előtt, jöllehet az első csendőri nyomozás megindításakor őszinte és teljes beismerésben voltak.

Az aradi esküdtök a vádlottakat nem büntőnek mondották ki és így a szakbíróság felmentő ítéletet hozott a bűnyben. A királyi ügyész semmisségi panaszszal élt az ítélettel szemben és így az ügy iratai a királyi Kuriahoz kerültek. A királyi Kuria a felmentő ítéletet az aradi esküdtök ténybeli tévedése miatt megsemmisítette azzal az indoklással, hogy a vádlottaknak a csendőrök előtt tett őszinte beismerő vallomása után, az aradi kőtárgyaláson tanúsított tagadása nem indokolja azt, mintha nem volnának bűnösök.

Egyben a bűny új tárgyalását rendezte el és a bűny új lefolytatására a nagyváradi királyi törvényszék esküdtbiróságát delegálta. A védelmet Nagy Sándor dr. aradi ügyvéd az országosan elismert jeles kriminalista látja el.

Száz hold földet örököl a rablógyilkos szép asszony.

(A rendőrség befejezte a nyomozást. — Ellentét a boncolás adatai és a gyilkos vallomása közt. — Tizenkét év óta az első rablógyilkosság Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A rendőrség büntető osztálya energikusan folytatta a nyomozást még ma is a Hunyadi-utcai rablógyilkosság ügyében. Tegnapról megmaradt egyes fontos momentumok ugyanis homályosak maradtak és ezek megvilágítására feltétlenül szüksége volt a további vizsgálatnak. Ezért a rablógyilkos asszonyt ma még nem is kísérték át az ügyességre, hanem részletes vallomást vettek ki. Ma már módjában állott, hogy kipihenten, nyugodtabban mondja el az egész eseményt, azt, hogy hogyan tervezte meg tettét és mit csinált a gyilkosság után. Különösen abban az irányban folyt a nyomozás, hogy tényleg nem volt-e Hrucsanovics Istvánnak segítőtársa ebben a borzalmas tettében, mert valószínűnek lehetett tartani, hogy a fiatal nőnek szüksége volt valaki biztatására és oktatására. A kihallgatásokon azonban beigazolódott, hogy a gyilkosságot a fiatal asszony egyedül hajtott végre és arról nem tudott senki. A gyilkos nőt ma Szczepkowszky Teofil rendőrhadnagy hallgatta ki. A kihallgatás délelőtt kezdődött és délután még mindig tartott. Különösen érdekes az, hogy hol járt és mit csinált a rablógyilkos nő tettének elkövetése után, reggel/hattól nyolc óráig. Erre vonatkozólag teljes részletességgel kellett vallania és ebből a vallomásából derült ki az is, hogy Hrucsanovicsné több pénzt talált és többet vett el Rosenfeldnél, mint azt először mondotta.

(Csokoládé és cukrászsütemény.)

Mai vallomása szerint Hrucsanovicsné a gyilkosság után először sétálni ment. Elment svárosházáig és aztán visszafelé bement a városi kávéházba megreggelizni. Egy kávét esett először, aztán rendelt még egy csokoládét is, mert nagyon megéhezett. Itt két koronát fizetett és innen a Szabadság-tér közelében levő egyik aranyműveshez ment, ahol Rosenfeldné arany nyakláncára egy összekötő szemet és arany órájára, melyről kiderült, hogy szintén Rosenfeldné volt, egy mutatót csináltatott. Ezután bement a közelében levő Kutányi-é cipőkereskedésbe. A cipőt ugyanis nem hitón este vette, hanem tegnap reggel. Harminckét koronát fizetett itt egy pár sarga félcipőért. Ezután egy harisnya kereskedőhöz ment, négy koronáért vett egy pár finom harisnyát. Innen a Matzky cukrászdába ment, ahol becsomagoltatott egy koronáért süteményeket. Ekkor már fél nyolc lehetett, a most már úgy gondolta, hogy kimegy és megvárja vagy a budapesti, vagy a szegedi vonatot. Amelyik hamarabb megy, azzal fog elutazni. Megfogta a kocsiba ült, a kocsis egy korona negyven fillért kért, de ő adott még negyven fillér hozzávalót. A sarga kis kőzi láskara vonatkozólag még nincs tisztázva, hogy honnan szerezte. Először azt mondta, hogy otthonról hozta magával. De beigazolódott, hogy ez nem igaz. Erre azt mondta, hogy vette a piacon

egy asszonytól öt koronáért. De ez valószínűtlennek látszik, mert a piacon ilyen börténést nem lehet kapni.

(Nehezen ment a megfojtás.)

Magáról a gyilkosságról még elmondta azt is, hogy a fojtogatás nagyon kimerítette. A töröközöt azért vitte ki magával, hogy azt győmőszölje az öreg asszony szájába és ezzel a fullassa meg. Mikor hozzákezdett terve keresztülvételéhez, először a töröközővel próbálkozott, de azt nem tudta a szerencsétlen öreg asszony szájába tenni. Így aztán mindkét kezével átfogta áldozatának nyakát és szorította, ahogy csak bírta. A beteges, gyenge öreg asszony rettenetes erőt fejtett ki. Kezeivel kétségbeesetten védekezett, karmolászott.

— Én — folytatja a gyilkos nő — csak arra törekedtem, hogy mennél jobban szorítsam a nyakát. Egyik kezemmel sikerült letogni a kezét is és rá is teredtem, de kezei hamarosan ismét kiszabadultak. Ekkor csak a nyakát szorítottam mindkét kezemmel. Sokáig tartott a küzdelem, közben Rosenfeldné nagyon nyöszörgött, míg egyszer elhalgalt és ekkor éreztem, hogy kezeim is fogy az erő. De már kétségbe voltam esve, hogy nem fog sikerülni és mi lesz akkor? Mikor keszen voltam, izgatva mentem el az ügyel, amit gyorsan ledobítottam parnákkal és a dunnával leborotoltam és kezemmel kezdtem a kimerültségig.

Arra a kérdésre, hogy miért kellett meggyilkolni a szerencsétlent, mikor megpróbálhatta volna ahogy is kiöszni, Hrucsanovicsné nem tudott feleletet adni. Először vonatkozólag ma is azt mondta, hogy eddig nem volt büntetve.

(Volt lelke a gyilkoláshoz.)

Ma reggel megérkezett a meggyilkolt Rosenfeldné anyja, Rosenfeld Bella, aki Korörszékényben Dénes Jakab dr. ügyvédnél nevelődött. Elalélt és rövid időre eszméletét veszítette el, amikor a rendőrségen tudára adták, hogy miért ment haza. Később szembeállították az edesanyja gyilkosával, aki azt állította, hogy a nála talált arany nyaklánc és az óra a tulajdonát alkotja.

— Hogy volt lelke — mondotta keservesen zokogva az uri leány, — azt a szegény öreg asszonyt meggyilkolni.

A gyilkos egész testében megremegett a kérdésre, könnyek omlottak a szeméből, de egy szót sem válaszolt.

As órára Rosenfeld Bella azt mondta, hogy az övé, a lány pedig anyjához volt.

(A gyilkos és áldozata.)

Próbászka László dr. főorvos tegnap délután a detektívek asobájában megvizsgálta a gyilkos asszonyt, hogy a rajta találtató sérüléseket, melyek szintén fontos adatai a vizsgálatnak, megrögzítse. Probászka dr. megállapította, hogy Hrucsanovicsné két keze fején — különösen balkezén — karjain, sőt a nyakán, a tarkóján is erős hamorzsolások vannak. Ezek a sérülések mind iriss nyomai annak az ékkeskedett, kétségbeesett küzdelemnek, melylyel a szerencsétlen öreg asszony védte magát a kis lelkét, amely hálni járt összetört, ványadt testébe.

Tegnap délután még öt órákor is ott feküdt Rosenfeldné hullája az ágyban, úgy, ahogy reggel találták. Munkatársunk Rédl és Korödi detektívekkel járt kint a lakásban, akkor, mikor a hallát elvitték. A lakást felnyitva, mindjárt a konyhába léptünk. Sötét kis helyiség. Ennek falai látták csak a rettenetes kegyetlenséggel végbevitt gyilkosságot. A konyhában általában nagy rendetlenség volt. Az asztalon evőeszközök, asztalterítők, ételmaradékok voltak szétszórva. A rendetlenség a gyors kutatás nyomai. Az ágyban színes ágyneműk között feküdt az áldozat. Száraz testű, nagyon alacsony termetű, nyolcvan évesnek látszó asszony volt a meggyilkolt. Ahogy a véres parnák között feküdt, kis teste szinte elvezett a nagy ágyban, viasszárga arcát megadudt vérdarabok borították. Egyik szeme egészen nyitva, másik behunyva és beesve.

A szobákban különben mindenütt rend volt. A szobák elég csinosak. Kettőnek ablakai a Hunyadi-utcaára nyílnak.

(Valtozás a városi levegőben.)

Az Aradi Közlöny tudósítója megvizsgálta Toldi Emmánál is, Hrucsanovicsné anyjánál.

— A fiatal asszony velem jött Aradra — mondta Toldi Emma. Együtt járunk Szent-Éndrén iskolába és mindig jó barátságban élünk. Azzal a tervvel jöttünk be a tésvéremhez, hogy én is, barátom is itt nézünk valami jó állást. Azonban már az első napokban többször összevesszünk. Barátom ugyanis folyton sétálni akart mindig a korzon szeretett járnai, különösen kacerul viselkedett és minden falorában kololt egy-egy könnyű ismeretséget. Különösen katonaságokkal akart megismerkedni s velem együtt ment a cukrászdába. Nem éreztem jól magam velük és megmondtam, hogy nem megyek vele és ezen kezdődött meg a veszekedés. Vasárnap aztán láttuk, hogy állást nem kapunk s ekkor ő minden aron naza akart utazni, de pénz nem volt, rá akart beszélni, hogy lopjam el a nővérem gyűrűt és karperceit, hogy azon pénzt szerezhessünk. Testvéremnek megmondtam a dolgot és a fiatal asszonynak távoznia kellett tőlünk gyűlölettel, haraggal váltam el tőle. Egészen megváltozott, otthon, abban a kis faluban nem volt ő ilyen, azért is barátkoztam vele. Mióta tőlünk elment, nem láttam. Tudtam, hogy könnyelmű természete van, de, hogy gyilkolni képes, azt nem hittem volna.

Meg kell még jegyeznünk, hogy mint a rendőrség megállapította, a gyilkos asszony sem szenvedett semmiben szükségét. Apja, aki élt, száz holdas földnek tulajdonosa, amelynek a gyilkos egyetlen örököse, ő pedig 15 korona 80 fillér hadisegélyt kapott havonta, ezenkívül hadimunkát is vállalt, katonai köpenyeket varrt és ezért hetenkint 12—14 koronát kapott.

(A boncolás érdekes adatai.)

A meggyilkolt öreg asszony holttestét ma délután négy órákor boncolták fel az izraelita temető halottas házában. A boncolást Ausztorvay László dr. és Pozsgay István dr. törvényeségi orvosok végezték, megjelentek azon Szöllősy Jenő dr. vizsgálóbíró, Tompa Gyula dr. királyi ügyész és Theodorovics jegyző. A boncolás is megállapította, hogy a halált mi okozta, de ellentétben a gyilkos vallomásával a boncoló orvosoknak az a véleményük, hogy a tettes parnával, vagy hasonló ágyneművel leszorította az áldozat száját, hogy az ne jusson levegőhöz. Ezt abból kö-

vetkeztek, hogy a meggyilkolt nyakán, fojtogatásnak semmi nyoma sincs. Az orvosoknak az a véleményük, hogy a sok vér, melynek nyomait az ágyneműeken, a párnán találták, az áldozat orrán és száján ömlhetett ki.

(Tizenkét év óta az első rablógyilkosság Aradon.)

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélni a rablógyilkosság ügyében Greda Nándor rendőrfőkapitánnyal. Emberezlékeset óta nem volt Aradon olyan bűntény, mely ennyire kimeríti a rablógyilkosság kritériumát. Gyilkosság külön és rablás külön volt, de rablógyilkosság még nem fordult elő. Erről beszéltünk a főkapitánnyal.

— Talán tíz év előtt történt egy gyilkosság, Konda pénzügynököt ölték meg. Ez nagy bűntény volt, de ez sem volt rablógyilkosság, mert a tettes nem vitt magával a gyilkosság után semmit. Ehhez a bűntényhez leginkább még az hasonlítható, mely 1905-ben történt. Ez sem volt rablógyilkosság, csak annak kísérlete. Talvis idején történt, hogy egy mondorlaki jómódu gazdálkodó jött be Aradra, hogy másnap, pénteken tehenet fog vásárolni. Betért egyik Boros Béni-téri koromába, ahol egyik ismerősének eldicsekedett, hogy nagy pénzek vannak nála. Ezt meghalotta két közelben ülő machahajesár, hamarosan megbarátkoztak az öreggel, leittatták és kicsalták az akkori fahídon keresztül az új-aradi úthoz. Itt letépték, kifosztották és belökték a Marosba. A gazdaember szerencsére az iszapba esett, később magához tért, segítségért kiáltott, kora hajnalban már megvette a feljelentést és Rédl detektív még a délelőtt folyamán elfogta a merénylőket Szerecs Gergely és Benedek Imre személyében. Azóta már rég kitöltötték büntetésüket. Egyik hét évi, másik négy évi fegyházat kapott.

A rendőrség büntügyi osztályának igazán szép sikere volt a rablógyilkosság felderítése és a gyilkos elfogása. A nagy bűntényben Berets Ferenc rendőrfőkapitány, a büntügyi osztály főnöke vezette a nyomozást. Nagy az érdeme Hoffmann Győző rendőrhadnagyak, a ki nyomban felismerte, hogy nem egyszerű halálesetről van szó, hanem bűntény történt és gyors jelentésével, valamint intézkedései által a helyzetet feltárta Rédl István detektív, ügyesen, pár perc alatt megazeroszte a tettes személyi adatait, sőt fényképet is szerzett és Berets János detektívnek nagy érdeme az, hogy a gyilkos asszonyt pár perc alatt igen ügyesen elfogta.

Özvegy Rosenfeldnének holnap temetik és gyilkosát Hruccsanovics Istvánnét holnap délelőtti kísérik át az ügyesség fogházába.

(Sz. O.)

József főherceg elismerése a legöregebb népfelkelőknek.

(A temesvári hadtest parancsnokának parancsa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 23

Az negyvennyolc-ötven évesek, akik már megvitták nehéz harcukat az élettel, megtanulták a maguk nehéz küzdelmeiből, hogy sikert, eredményt csak egész lélekkel, minden erővel, a legteljesebb kötelességtudással elvégzett munkával lehet elérni. Három esztendővel ezelőtt egyikőjük sem képzelte, hogy még katoná lesz, hogy a haza hívó szavára fegyvert kell fognia, ami talán még soha sem volt a kezében.

Eljötték azonban a nagy idők, kitűnt, hogy ők sem elég öregek ahhoz, hogy fegyverrel kezükben szolgálatot ne tethetnének a hazának. Ott hagyták a hivatalt, az üzletet, a műhelyt, a gyárat, a szántóföldet, eddigi munkájuk színterét és szinte megfiatalodva, mondhatni új erővel, bevonultak a kaszárnyákba. A hetedik hadtest öreg népfelkelői — köztük az aradiak — olyan csudálatos lelkesedéssel és hámulatramentő kötelességtudással tettek eleget a behívási parancsnak, hogy a temesvári hadkiegészítő parancsnokság, amelynek pedig mostanáig is bő alkalma volt megismerni a magyar katoná fegyelmazetséget, lelkiismeretességét és hazafias lelkesedését, jelentést tett a hadtest parancsnokának, József főhercegnek.

József főherceg most a legmagasabb szolgálattal nevében a következő szövegű, tegnap Aradra is megküldött, parancsban fejezte ki dicséretét és elismerését a mi öreg népfelkelőknek. Említésre méltó, hogy ilyen elismerésben eddig csak kombattáns csapatok részesültek és pedig a legnagyobb és legidősebb haditények után. A hadtestparancsnok parancsa így hangzik:

— A temesvári hadkiegészítő parancsnokság jelentése szerint az 1865—67. évtolyamokba tartozó népfelkelésre kötelezettek rendkívüli és páratlan pontossággal tettek eleget a behívási parancsnak. A kötelességteljesítésnek, a hazaszeretetnek és a hűségnek igen nagyrabecsülendő jele, hogy éppen a legöregebb évtolyamokhoz tartozók, — akik között tekintélyes számban vannak olyanok, kik soha katonai szolgálatot nem teljesítettek — sorakoztak a legnagyobb készséggel a zászlók alá a haza hívó szavára. *Íz a nagyszerű, hazafias erőre való kötelességüket, mely követendő példát szolgálhat a fiatalabb népfelkelésre kötelezetteknek, megérdemli a legnagyobb dicséretet és a legteljesebb elismerést, amit én a legmagasabb szolgálattal nevében ezenel kitejezek. az. napiparancsban közlendő az egész legénységgel.*

Tisza István sétál.

(A miniszterelnök a budai várhegyen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, március 23.

Mióta a háború dúl, azóta már nem is eltenzéki divat Tisza Istvánt szidni. Az ellenzékiek talán még most se szerek, de még a legpósebb ellenzék is bizakodással várja, hogy azt az erélyt, amelynek annyi jelet látunk a háború előtt, miként fogja majd a háború után a magyarság és Magyarország javára latba vetni. Tisza István ma Magyarországon a legérdesebb civil. A parlamenti harcok legizgalmasabb napjaiban, amikor a felekorbaesett inulat Tisza István életére tört, a miniszterelnök nyugodtan sétált, minden kíséret nélkül a pesi Dunaparton. Akkor abougeiták Tiszát, most hogy ejeneznek, nem igen mutatkozik az utcán. Hónapok óta nem sétált.

A tavasznak azonban babonás hatalma van. Az utcará csalt, setara biria Tisza Istvánt. A várhegy lépcsőjén gyalog indult letele Pestre. Kis, vágyadt német nevelőnk és francia bunnek (ezek mar békét kötöttek) örvendeztek a napsugarnak, ők talán nem is tudják, hogy Tisza István az, aki komoly arcot sétál a tavaszi napsütésben. Magyarország miniszterelnökén nem igen látszik meg, hogy ma Középeurópa egyik leghatalmasabb embere. Kabátja — hiába, az ember ezt is észreveszi, — kopott tőli kabát és kalapjában sem sötétebb végig egyetlen katonavari dandy sem.

Akik megismerik, tisztelattal nyitnak utat neki és emelik kalapjukat. Tisza jóindulatilag rájuk néz a szeméregre mögől és visszanéz. Az szem azonban nincs a mosolyának még csak árnyéka sem, amint a kalapjában nyel, a mosolyaitában nincs benne az a kedves kögy-

nyedség, amellyel a népszerű politikusok közelebb jutnak az isteni nép szívén. Tisza István nem ér rá népszerűséget keresni és nem tud jökedvü lenni. Ha az arcából olvasni lehetne, könnyen pessimistákká lennének. Ő komor felhő a tavaszi ragyogásban. Mint nem is állanakak nadaink mindenütt az enneség földjén, mintha nem is volnaak köz a végső diadalhoz... Az emberek tiszti lettel nyitnak neki utat. Budapest nemese a hatalmas kormányterítit respektálja benne hanem azokat a gondokat és töprengéseket, amelyek arcát komorrá teszik.

Mikor elmegy, mesze mögötte suttogva beszélnek az emberek:

— Er weissst alles, — mondja egy öreg tábornok, aki a tavasz öröme gyalog bant tel Budára. Az embereknek az a véleménye, hogy Tisza István mindent tud. Tudja a helyzetet és azt is tudja, hogy körülbelül meddig tart még ez a rettenetes világdulak.

A hívei is ezt mondják, azok is, akik mindennap együtt vannak vele. De ezek hozzáteszik azt is, hogy Tisza István nem veszi a helyzetéről, nem mondja meg, amit tud és anre mindenki kíváncsi. Tisza a pártkörben a rátaik közt is epp oly utokzatos és komly, mint amikor a várhegy lépcsőjén vidáman levegőtől gyermekek közt a trass tavaszi napfényben sétál.

A főispán budapesti útja. Király János főispán néhány napot Budapesten töltött és a városnak a miniszteriumban elintés alatt álló ügyei iránt érdeklődött. A Nagváradit asztaltozását a belügyminiszter jóváhagyta, a határozat már le is érkezett a városba. A járványkórház kibővítését is megdélgezte a miniszter.

AZ ARADI KÖZLÖNY telctonszámai:

szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
küldőhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 141

Százötven millió értékű árucseré Románia és Németország között.

(Megegyezés a két ország között. — A renegátok besorozása.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, március 22.

A hivatalos Viitorul a következő kommunikét teszi közzé: Több lap, köztük az Epoca is, (a russzofilek vezető organuma) tegnap ezeket jelentették: „A Németország és Románia között 150 millió frank értékű árucserére vonatkozó egyezség megkötése céljából Berlinbe utazott német delegáltak visszatértek Bukarestbe. A hozott telelet csak részben kielégítő. Dacára annak, hogy Románia korlátlanul szállított Németországnak terményeket és kőolajat, ez utóbbi mégis megtagadta Romániától a kért vas és más ércék legnagyobb részét. Epigy elutasította Németország a Romániában szükségelt pamut és más kézműárak szállítását. Csak nagy nehézségek árán kaptunk engedélyt cérna, gyógyszerek és más kémiai cikkek szállítására.”

Beszerzett pontos információk szerint elvi tárgyalások folytak az árucserére vonatkozólag Németországgal és pedig Bukarestben a román kereskedelemügyi miniszter és a német delegátusok között, melyek alkalmával a két ország kereskedelmi érdekeinek teljesen megfelelő egyezmény alapelvei nyertek megállapítást.

Ezeket az alapelveket a német kormány elfogadta. A részleteket illetően a két ország delegátusai később fogják intézkedni és miután a főbb alapelvekre vonatkozóan már létrejött a megegyezés, a részletkérdések is kielégítően fogják megoldást nyerni.

Az említett lapokban megjelent, fentemlített hír ezek szerint teljesen alaptalan.

Besorozzák az idegeneket Romániában.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A Romániában tartózkodó erdélyiek közül nagyon sokan nyugtalankodnak besoroztatásuk aktualitása miatt, mert azt hiszik, hogy 2-3 évre logják őket besorozni.

Az erdélyiek „Romania mare” című lapja most a következő felvilágosítást közli:

„Biztos forrásból eredő értesülésünk szerint a menekülteket csakis mozgósítás esetén sorozzák be. Szó sem lehet arról — amint beszélnek, — hogy 2-3 évre sorozzák be őket. Még kevésbé lehet arról szó, hogy ily hosszú időre sorozzák be azokat, akik katonák voltak.

Legyenek csak nyugodtak a menekültek és várják be az országban az események lejtőjét, a remény rossz előérzete nélkül.”

Oroszországban lefoglalt román szállítmány.

Bukarest. A „La Politique” jelenté: Néhány nap előtt hatalmas küldemény tea érkezett Oroszországból Romániába, amely a ro-

mán hadsereg részére volt szánva. A küldemény megérkezése után a román pénzügyminisztériumban vegyvizsgálat alapján megállapították, hogy a tea a legnagyobb mértékben hamisított és idegen anyagokkal van bővítve. Az orosz kereskedők erőlyesen tiltakoztak a vád ellen, azonban Istrate dr. laboratóriumában megejtett második vegyvizsgálat még kedvezőtlenebb eredményre vezetett. A román pénzügyminisztérium erre lefoglalta a teát, amelyet a legminimálisabb áron hoznak most forgalomba.

Letartóztatott angol alattvaló.

Bukarest. Jassyból jelentik a bukaresti lapoknak: Az orosz hatóság Ungheniben letartóztatta Gherasim földbirtokost, aki Odesszából jött. Gherasim veje Bitouid angol polgárnak, akit itt jól ismernek. Azt hiszik, hogy félreértésről van szó. Gherasim görög utlevéllel utazik.

Bukarest. Jassyból jelentik a bukaresti lapoknak: Bessarábiában néhány nap óta a polgári egyéneket szállító vonatok ismét közlekednek. Az orosz posta is rendszeresen érkezik Romániába.

Tizennyolc évesek összeírása Aradon.

(A tanács bizalmasa.)

Az aradi közlöny tudósítása.

Arad, március 22.

A városi tanács ma a következő hirdetményt bocsátotta ki: Az 1915. évi II. t.-c. alapján utasítottak mindazon népfelkelésre kötelezettek, kik az 1898. évben születtek, hogy összeírásuk végét a tartózkodási helyi központi előjáróságánál (városi hatóságnál), községekben a körjegyzőségek székhelyeinek jelentkezzenek és pedig az Aradon tartózkodó aradi és idegen illetőségűek 1916. évi március hó 23-tól április 1-ig az aradvárosi katonadügyi osztálynál délután 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 5 óráig, de csakis hétköznapokon. A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv, vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásait bemutatandó.

Az összeírásuk végét tekintik szerint jelentkezésre kötelezettek összeírásuk után az előjáróságnak később közölni való rendelkezésnek képest a folyó évi április 14-től május 8-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutató szemlére fogják bevezetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni. Az alkalmasság bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyernek értesítést. A népfelkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy meghízható kísérelvel fogják utasni s úgy oda, mint vissza a vasuton harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak. A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen rethívott korosztályhoz tartoznak, hasonlóképpen irának össze és hivatalnak be bemutatató szemlére, mint a magyar állampolgárok. Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a ne-

vett vagy törvényesen elismert vallásfelekezeti papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényrel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutatató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál az alább felsoroltak kivételével mindenkinek meg kell jelennie. A népfelkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyáltalán bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is feimentettnek a következők: a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; — b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályatartási, vontatási, műhelyi és szerelési szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetésé alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; — c) a posta- és táviratintézetnél, az I. os. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet Dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. triestói tengerészállásai vezetésénél külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartósan alkalmazásban álló népfelkelési kötelezettek; — d) a kőszénbánya-munkásokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek; — e) a hadiszolgálatokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 4. §-a alapján személyes hadiszolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy személyes hadiszolgálatokra jelenleg is igénybe vannak véve, illetőleg rendelkezésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutatató szemléig (utóbemutató szemléig) vissza nem térnek; — f) a határrendőrségnél állandóan és hivatalsszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével); Az a), b), c), d) és f) betűk alatt említett népfelkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatalsszerűen vannak alkalmazva, feletlen hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásokhoz parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati lónökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal az összeírás alkalmával központi előjáróságuk (körjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak. Az a), c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felementést, ha említett minőségükben legalább 1916. évi március 1-e óta vannak alkalmazva és az a körülmény a fentemlített bizonyítványban szintén igazoltatik.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési szemlén a nyugdíjra valóan alkalmazottak.

Kemivatalnak mindazon 1898-1865. évi születésű, tényleges katonai szolgálatban nem álló egyének, kik a haboru előtt Galiciában vagy Bukovinában laktak, vagy ott illetőséggel bírnak, vagy bírtak, de jelenleg a magyar szent korona országai területén tartózkodnak, hogy tartózkodási helyük központi előjáróságánál (városokban a rendőrkapitánynál) hadkötelezettségi viszonyuk megállapítását végett 48 óra alatt jelentkezzenek. Hígyttal felhívatalnak az összes 1866. évi születésű és ennél fiatalabb orvosok — tényleges és nyugdíjománybeli katonák (honorárius) orvosokat kivéve, — hogy amennyiben a hadrakelt sereghez beosztva működnek, tartózkodási helyük előjáróságánál kivétel nélkül 48 óra alatt jelentkezzenek. Azon népfelkelésre kötelezettek, akik az összeírás végétől elrendelt jelentkezési kötelezettségnek

nem tesz eleget, az 1915. évi II. t.-c. 5. § a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik, — aki pedig a népfelkeltési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Az Aradi Közlöny az olvasóihoz.

Aprilis elsejével új előfizetésre szólítja fel híveit az *Aradi Közlöny*. Az évnegyed alkalmával azzala meggyőződéssel fordulunk előfizetőink és olvasóink napról-napra örvendetesen növekvő táborához, hogy mint soha, úgy most sem hangzik el hívó szavunk meghallgatatlanul. Soha sem volt azonban oly közel ujság és olvasó, mint most ebben a világ katasztrófában. A háboru óriási arányai, az események rettentően nagy ereje és sokasága, a világtragédiának megsokasodott színpadjai, a szereplőknek gigászarányura megnövekedett száma, egyszóval már ezek a külsőségei ennek a föld és égrengésnek az ujságra háritják a rendben tartás, a logikus tájékoztatás feladatát. Ha valamikor igaz volt az, hogy a világ csak azzal a szemével lát, amelyet az ujság nyit fel, úgy most látjuk ezt az igazságot a maga teljes erejében. Azonban a háboru lelkét, a sok szomorúságot és felemelő momentumot a mi vérünkön, a mi temperamentumunkon át küldjük el napról-napra minden egyes házba, minden családhoz, hogy a szomorú embert megítámogassuk, az örvendező örömet pedig fokozzuk.

Az *Aradi Közlöny* a háboru alatt sem lett egyebet, mint máskor. Amit tudott, amire ereje tellett, azt mind a közönségnek, az olvasóinak adta. Nem magunkról kell tehát dicséret ódát zengenünk, hanem az évnegyed alkalmával az *Aradi Közlöny* olvasóiról illik elmondanunk, hogy ragaszkodásának, hűségének soha sem adta annyi tanujelét, mint a világháboru idején. Az *Aradi Közlöny* olvasóinak tábora, a fizika törvényeinél fogva is szaporodik. A vonzás szabálya az, hogy a tömegek felszívják magukba a kívül álló molekulákat. A természet törvényei a legszentebb igazságok, amelyeket semmiféle okoskodással megmásítani nem lehet. Az *Aradi Közlöny* olvasóinak hatalmas tömege bizonyítja, hogy ez a nagy és intelligens tábor tudja, mit nyújt neki ez az ujság, mit jelent számára a naponta eléje kerülő legjobb barát. Ennek a közönségnek a meggyőződése az, hogy a legjobb politikai napi lapot kapja és ezért illik, hogy mi ennek az ujságnak írói és kiadói hódolattal köszönjük meg azt az óriási erkölcsi és anyagi erőt, amelyet nekünk munkánkhoz kölcsönöznek.

Az *Aradi Közlöny* ereje semmi másban nem rejlik, mint abban, hogy a vidék egy lapja körül sem tömörül

akkora tömege az intelligenciának, a magyar társadalom erkölcsi és anyagi erejének, mint köréje. Ennek a ténynek a magyarázata csak az lehet, hogy az intelligens olvasó közönségnek csak olyan lapot lehet a kezébe adni, mint az *Aradi Közlöny*. Hogy mi soha egy pillanatra sem feledkezünk meg arról, kiknek írjuk az ujságot, tanuságot tehetnek arról az olvasóink, akik úgy szeretik az *Aradi Közlönnyt*, mint a hogy az ember a neki legkedvesebb családtagját szereti.

Az *Aradi Közlöny*-nek ez, a miniket mindennél büszkébbékké tevő viszonya az előfizetőinek és olvasóinak táborához, biztosítéka annak is, hogy a mit ezekben a súlyos, megpróbáltatásokkal teljes időkben cselekszünk, jól van téve. A lapot és olvasóit egy gondolat hevíti, egy eszme lelkesíti. Ezt a világháborut a dicsőséges békekötésig törhetetlen akarattal végig küzdjük a rendelkezésünkre álló fegyverekkel. Az itthonmaradottak hangulatát pontosan ismerik a fronton és a külső, meg a belső harcoknak ez a harmoniája a győzelemnek egyik záloga.

Az *Aradi Közlöny* lelkesedése tehát egyik teyvere ennek a rettentő küzdelemnek. Ennek a lelkesedésnek fokozására csak olvasóink és előfizetőink támogatása, hűséges ragaszkodása van hivatva és csak ez élesíti azt a kardot, amelyet gonosz ellenségeink ellen kinuuztunk hüvelyéből. Az *Aradi Közlöny* az új évnegyed alkalmából sem kér egyebet, mint-hogy olvasói és előfizetői, hívei és barátai a velünk együttlérésnek a jövőben is azzal adják tanuságát, hogy kitartanak mellettünk és azzal a hűséggel és lelkesedéssel segítik a mi munkánkat, mint amilyen odaadással és ambícióval teljesítjük mi a hivatásunkat.

Az *Aradi Közlöny* szerkesztősége és kiadónivatala.

H I R E K LEGÜJABB.

Erkezett éjjei 2 órakor.

Bécs. Bécs város hadiembékönyvébe Vilmos császár egyetlen szót irt be: Dennoch!

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a német főhadiszállásról: Most tértem vissza Verdun északi frontjáról. Egész Malacourt és az Avoncourt melletti erdő délkeleti része, tehát a fűfajdonképeni erdő egészen birtokunkban van. Tegnap és ma ejtett foglyokkal a verduni északi fronton ejtett foglyok száma elérte a harmincezret. A mai francia ellentámadásokat csirájukban elfojtottuk. Fel lettem hatalmazva annak kijelentésére, szemben a francia hivatalos állítással, hogy Vaux falu teljesen birtokunkban van. Csapataink hangulata kitünő! Új tapasztalatom után azzal az érzéssel tértem vissza a főhadiszállásra, hogy minden ok meg van arra, hogy a legnagyobb

bizalommal nézzünk a végleges siker elé.

Genf. A francia hadügyminiszter számos tábornokot felmentett állásától. Ettől a rendszabálytól Gallieni mindig húzódtott.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Bernből: Cadorna nem hajlandó az orosz csapatokat a szövetségesek rendelkezésére bocsájtani. Ezen állásponthoz a párisi tárgyalásokon is ragaszkodni fog.

— Az „ARADI KOZLONY“ mai számához postautalványt mellékelünk és tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket az előfizetési díj szíves beküldésére, nehogy a lap rendszer küldése fennakadást szenvedjen.

— **Pancse Dorev** bolgár főkonzul Aradon. Jelentették ma, hogy Pancse Dorev budapesti bolgár főkonzul Aradra érkezett. A budapesti legelőkelőbb társadalmi körökben is rendkívül népszerű diplomata már ma délben elutazott Aradról. Kora reggeltől elutazásáig a várban tartózkodott és hivatalos személyiségekkel folytatott tárgyalást. Benátóan érdeklődött az Aradon tartózkodó bolgár alattvalók sorsa iránt és az ügyekben itt fogantatosított intézkedések a legteljesebb megelégedésével találkoztak. Hosszasan elbeszélgetett a főkonzul többek között Schweiger Miksa főhadnaggyal, aki a napokban tért vissza a bolgárok által megszállott szerb területről, arová Aradon tartózkodott szerb alattvalókkal tette meg az utat. A főkonzul általánosságban érdeklődött a megszállott terület katonai és gazdasági viszonyai iránt; egészen érthetőnek találta, hogy a magyar főhadnaggyot a bolgár tiszték a legnagyobb előzékenységgel, bajtársi szeretettel fogadták és megvendégeltek.

— A 47 és 48 évesek bevonulása. A hivatalos lap mai száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, melynek értelmében az 1868. és 1869. években született, továbbá a népfelkeltésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt, igénybevett, de a szolgálatból időközben elbocsájtott összes 1865—1897. évi születésű, a népfelkeltési szolgálatra alkalmasnak talált polgárok 1916. évi április 5-én tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

— A szófiai kémkedési per. Szófiából jelenti: A szófiai nagy kémkedési perben tegnap hangzott el az államügyész vádbeszéde, amely az összes vádlottakat bűnösnek mondotta. Az ügyész rámutatott arra, hogy Bulgáriában és Törökországban nagyarányú kémkedés folyt Oroszország számára és a szervezetnek Zelenogorov volt a főembere. Ez a Zelenogorov közvetítette az értesítéseket, az ügynökök és az orosz külügyminiszter kémei között. Az államügyész végül halálbüntetést kért a vádlottakra Spicarszavski és Cvetkov kivételével, akiket életfogytiglani fogsággal ohajt bünteteni. A védők beszédeire a mai nap folyamán került a sor.

— Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül a signum laudis adományozta Braun Béla, a 2-ik honvéd huszárezrednél beosztott 2. honvéd huszárezredbeli tartalékos hadnagynak.

— **Zavargások Portugáliában.** Berinből jelentik: A Vossische Zeitung jelent Londonból: Portugáliában komoly zavargások törték ki. A royalista munkásegyletek hevesen támadják a kormányt. Egy munkásügyi tesztelés alkalmával a munkások és a katonaság között véres összeütközés történt. A katonák vonakodtak fegyvereiket használni. A renitenskedők tevénytására kirendelt ezredek szinten nem akartak közbelesni, míg végre kényszerítették őket erre. Portugália lazadozó részeiben kihirdettek az osztrómállapotot.

— Az első záróra elleni kihágás. Hat napos az egy órai záróra rendszer és hat nap alatt ma történt meg az első feljelentés a záróra be nem tartása miatt. Egyik rácvárosi éjjeli mulatóhely tulajdonosját jelentették fel a rendőrségen, mert a mulatóhelyre még negyed kettőkor is mentek be látogatók.

— **Temetés.** Arad város előkelő közönségének nagy tömege állotta ma igaz részvételi körül azt a koporsót, amely az utolsó utjára induló Révész Nándor tanár porhüvelyét fogadta magába. Amilyen általános szimpátiával találkozt az életben, oly bensőséges a gyász elmúltja felett. Délután fél három órakor az izraelita templomi énekkar gyászdalával kezdődött a szertartás. A megkapó ének elhangzása után Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi gondolatokban gazdag gyászoló beszédben rajzolta meg az elhunytak rendkívül harmonikus családi életét, hasznos közéleti tevékenységét és rögös pedagógiai pályáját. Találó vonásokkal ecsetelte elméje és lelke fényességét, aranyos derűjét, kölényes világnézetét, amelynek az alapelve az volt, hogy noha ismerje a világot, mégis szerette azt. A formailag is szép beszéd után Somogyi Gyula dr. a felső kereskedelmi iskola tanártestülete és ifjúsága nevében vett búcsút a hűséges barától, az alyai jószág tanártól, az ifjúság meleg szívé és őszinte barátjától. A szíveket megkapó közvetlen szavak nagy hatással hangzottak el. Végül az énekkar egyházi kántatója fejezte be a szertartást. Igen sokan kísérték a koporsót a temetőbe, ahol egy rövid ima után bontak gondúkat Révész Nándor sírjára.

— **Mercier biboros összeköttetése a kemekkel.** Berinből jelentik: A Vossische Zeitung Brusselből: A kemszövetség letartóztatásakor kiderült irataikból, hogy Mercier biborosai összeköttetésben állottak. A belga határon állandóan leveleket cseréltnek át, gyakran Mercier biborosnak a belga kormányhoz írt levelei leveleiről.

— **Ehunyt bécsi író.** Bécsből jelentik: Baldur Groller író, a Neues Wiener Journal szerkesztője meghalt Groller Aradon esztendő és innen került az osztrák fővárosba, ahol tartalos és számos rajza révén lett ismeretessé.

— **Mind nagyobb test hódol a szab.** Arowasa legnyomasu monogép, mert számításlan hazi asszony győződött meg arról, hogy negyed századévi végén el jár az a nagy munka és telmes szappant és moszó anyagot tartani meg, a mi a mi kokozó drágaság mellett megbecsülhetetlen. A gép ára 24 korona, bemutatása ma délután 4 órakor lesz Magyar Ferenc színházban Arad, Zrínyi-utca 6. sz. 251

— **Alkalmi olcsó árak a Fischer árúházban.** Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyusztos kemény kalap 7 korona, fekete bőrön edelweiss harisnya 2-30 kor., gyermek pánt és csizma harisnya 1-50 kor.-tól 5 koronáig. Megemlékező gyönyörű matros sapka és csizma kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy leány vagy női nyers selyem esztyó 7 korona. Fischer Nagy Árúháza 221

— **Újleti könyvek, u. m. strazsak, 10-könyvek és rodu cikkek herpeizet.** 247

— **Gyermek-kocsik, gyermek-azékek** csakis Fischer nagyárúházában 10 koronától 150 koronáig.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Várható az orosz támadások fokozása.

Budapest. A király Pflanzler-Baltin Károly báró lovassági tábornokhoz, a hetedik hadsereg parancsnokához tegnap napiparancsot intézett.

— **Bámulattal és köszönettel** adózik az usceckoi Dnyeszter-hadisánc hősiességének, akik felemelő példáját szolgáltatták annak, hogy egy kis csapat túnyomó ellenséges erővel kemény harcban is helyt áll az emberi lehetőség végső határáig. Nekem is szívem óhaja, hogy az erőd-mű, amelyért oly heves harc folyt, védelmezőinek, parancsnokainak a nevemet viselő, mindig kitűnően bevált első dragonos ezred tisztjeinek és legénységének, valamint a dícsőséggel mellettük kitarított árkászoknak tudatára juttassam, hogy mennyire méltányolom vitézségüket, halálmegevetésüket. Én velem együtt fegyveres erőnk és a haza is nás nekik ezért. Ferenc József s. k.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelentik a sajtóhadiszállásról: Az orosz támadásokat ma az egész fronton az oroszokra nézve súlyos veszteségekkel könnyen visszautasítottuk. Több helyen ellentámadásokba mentünk át. Frontunk mindenütt változatlan és megingathatatlan.

Köln. A Kölnische Volkszeitung jelentik: Az orosz támadások fokozása várható. Az oroszok szakadatlanul újabb erőket vetnek harcba.

Stockholm. Chwosztow elhagyta Pétervárt és birtokára utazott. Ellen-ségei, Ruszkij tábornok és Goremykin egyszerre egészségesek lettek és visszatértek Pétervárra.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Magyar Bank jubiláris közgyűlése.

Az Aradi Közlöny március 22-én.

Budapest, március 22.

A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. megtartotta huszonötödik rendes közgyűlését Károlyi Imre gróf elnöklésével. A közgyűlésen előterjesztett igazgatósági jelentés mindenképp rövid visszajelentést vet az intézet huszonöt évi működésére, mely idő alatt a bank nagygyá fejlődött és az ország legelső pénstézeteinek sorába került. A jelentés megemlékszik az intézet életrehívójáról, néhai Baross Gáborról, ki az intézet első vezérigazgatójában: néhai Elek Pálban találta meg azt a férfit, aki hivatalos volt Baross nagy terveinek méltó megvalósítójává válni. Majd pedig a lefolyt tized év általános viszonyainak vázolására ter át a jelentés, melynek során előadja, hogy a háteleletnek a háboru folytán előálló sajátosságai a folyó banküzletben esokkentették az életképeséget; ezzel szemben a bank háborus tevékenységében különösen az áruüzlet nyomult előtérbe.

Ezután részletesen tárgyalja a jelentés a mérleg adatait és rámutat arra a fokozottabb

mobilitására, amelyet éppen a mérlegtételek bizonyítanak. Nagyobb pénzügyi műveletek lebonyolítására a múlt évben nem igen kerülhetett a sor, csak egy nagyobb tranzakciót készítettek elő a múlt év végén, amit aztán a folyó év első napjaiban meg is kötöttek. Ez a Donnersmarok hercegtől Berlinben felvett harminc millió márká kölcsön, amelyet tíz évre igen kedvező feltételekkel kapott a bank. Megemlékezik a jelentés a hősi halált halt tisztviselőkről, akiknek száma a múlt közgyűlésen bejelentett tizenkilenc alkalmazotton kívül 1915. évben további 11 alkalmazottal szaporodott. Hadszolgálatban alkalmazottainak száma ma már 479. Hadi jótékony célokra eddig 318.000 koronát fordítottak.

A bank negyedéves fennállását a háboru folyamán nem akarván semmiéle külsőséggel megünnepelni, a jelenlős évfordulót tisztviselői érdekében létesítendő alapítással óhajtotta megőrkíteni. Elhatározta ugyanis, hogy alkalmazottai nyugdíjintézetét az előnyösebb nyugdíjfeltételekkel rendelkező többi budapesti bank nyugdíjintézményeivel egy szintre emeli a avégből, hogy a nyugdíjintézet a tisztviselői karra szemben így keletkezni terneknek megfelelni képes legyen, kétfőten dotálja. Ehhez képest a lefolyt életrév eredményéből egy millió koronát utalt az alkalmazottai nyugdíjintézetének céljaira, ezáltal nagy mértékben emelven tisztviselői-jövőjének biztonságát. Az egy milliónyi hozzájárulás betudásával a nyugdíjintézet vagyona 5.152.289 koronára emelkedett.

A jelentéssel kapcsolatos zárószámadások szerint a mérleg 6.562.003.77 koronányi tiszta nyereséggel zárult. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy a nyereségből 7 es fél százalékos, vagyis részvényenként 30 korona osztalék fejében március 22-től kezdve 4.950.000 korona tisztessek ki, a tartalékalap az alapszabályszerű öt százalékos dotáció helyett 435.209 korona öt tízérel javadalmaztassék, mintai a mérlegben szereplő tartalékalap 20 millió koronára emelkedik, a fennmaradó 1.239.758 korona öt tízé pedig az új üzletrév számajára vitessék át.

A mérleg megállapításával kapcsolatban Bessey Antal részvényes köszönetét es elismerését fejezte ki a részvényesek nevében a bank igazgatóságának az elért szép eredményekért, egyben tekintettel arra, hogy ismételen hangzottak el támadások a bank ellen, hogy szinten része van az elemiszerüzletben és hogy az elemiszerüzletben busas hasznokat szerzett, amivel szemben pedig az év jelentés máj állítja, hogy a bank az év 2.300.000 koronás áruüzleti nyereségtöbbletét egyen áruüzleti hasznokból ered, kiváltságosítást kért aziránt, vajon a bank tevéleg nagyban foglalkozott-e elemiszerüzlettel es ha nem, mélyekből azok az áruüzletek, amelyek a haszon réktrahálódnak?

Ezre vonatkozólag érdi Kromsz Simon vezérigazgató a következő tevényegességekkel szolgalt: Sem a bank, sem semmiéle hányadványai tevéleg nem foglalkozott elemiszerüzlettel, kivéve kondenzált tejnek, kávénak es pulgar kolcsnak igen esokely mértékű behozatalát. Ezek az üzletek azonban nagyon kis omeggegyséegre futnak es behozataluk is igen alacsony, közelmúltévi szempontból csak kősserdeki szőlőszőlők vordának minősítetők sőt a inkább, mert e cikkekkel nyomban megemlékezők esaknak es azokkal semmiéle spekulációna nem dicsakoztunk. Figyeltünk pedig a bank áruüzleti foglalkozott esztendőanyagoknak, jogkörösségi es bulgariai gyártmányok, nyersbőröknek, gyapjúfonalnak, petroleumnak, olajnak, tejsavnak, laninagának ssa. Behozatalát, mely működésükkel a legnyomasuabb mókodon es nagy behozatékot kétközéses hátelet megőgöztaknak, a behozat, inkábbnak es kőgázolásoknak egyen agat esokozták. Kősserdeki vezérigazgató állítja, hogy behozatolokja is, veit kell, hogy majon imo es a szőlőknek, hogy a legnyomasu elemiszerüzlettel is, hogy a kősserdeki is emikál jelentésük az ő tevényeg esztendő árua kivált szőlőknek, hogy az ágazatok megemlékésen minőségük es kősserdeki esoké meg, hogy az elemiszerüzletben esztendőnek, vagy kősserdeki esoké kősserdeki.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból. =

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélküli aranyból, platínából vagy porcellánból. =

FOG- kövek, eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. =

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipsa, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megeléghessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17. Telefon 10-11. szám.

Az egész igazgatóság három évi megbízatása lejárván, a közgyűlés az igazgatóság eddigi tagjait ismét megválasztotta, új tagokul pedig Károlyi Lajos grótot és szolnaki Zsolnay Adolt es. és kir. konzult, a Keleti Dohánykereskedelmi r.-t. vezérigazgatóját választotta meg. A felügyelő-bizottság új tagjait a közgyűlés megválasztotta Teleki László grótot.

A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülés Károlyi Imre grótot az igazgatóság elnökéül, Székely Ferenc udvari tanácsost pedig alelnökéül újból megválasztotta.

Egyeszeremind az igazgatóság ugyanebben az ülésében Katona Zoltán, Rudas Gyula, Szűcs Bertalan és Takach Imre aligazgatókat az igazgatói címmel ruházta fel, Barber Pált, a József-Ferencvárosi úti főnökét, továbbá Engel Artúr, Kinyei Tibor, Greiner Sándor főtitkárságokat és Szántó Jenőt, a Fehérvári-úti úti főnökét pedig cégvezetőkké nevezte ki.

— Az új hadiköcsön. A negyedik osztrák és magyar hadiköcsönről a német lapokban különféle híradások jelennek meg, így a Vossische Zeitung azt írja, hogy az osztrák köcsönt részben hosszú lejáratú járadék, részben kincstári jegy alakjában fogják kiocsátani. Egyelőre még folynak a tanácskorások a köcsön típusát és kibocsátási idejét illetően, előreláthatólag azonban az osztrák pénzügyi kormány és a bankkorszorok között hamarosan teljes megállapodás jön létre.

— A Földgáz rt. megalakulása. Budapestről jelentik: A jövő hét utolsó napjaiban alakul meg formailag is a Magyar Földgáz r.-t., amelynek elnöke, amint közreadták, gróf Teleki Arthur, ügyvezető igazgatója pedig Pöcker Frigyes dr. lesz. Ertésülésünk szerint a részvénytársaság több főtitkárságot vett át egyes budapesti bankoktól, elsősorban a Lészámítolóbanktól; amelynek egyik titkára Kress Géza dr. is átép az új vállalatához. A társaság több magyar mérnököt is alkalmazott, akik a német mérnökökkel együtt vezetik az erdélyi turásokat és előmunkálatokat.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1916. évi március 23-án:

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárakkal.

Ifjúsági előadás

Vörös ördögök.

Operetta.

Este 7 1/2 órákor rendezt helyárakkal

Ai Berlet.

A Berlet.

Csillag Teréz vendégfelleptővel:

Aifonz ur.

Vígjáték 3 felvonásban.

kezdés este fél 8 órákor.

Kézírás szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*
Helybeli és vidéki
kiskereskedők,
kantinosok,
piaci árusok
és más
viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint brom-levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb.

papirnagykereskedésben
állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó áron kaphatók. Vidéki megren-

delések is pontosan intéz-
tetnek el

Kerpel Izsó

papirnagykereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20.

Telefon 385. szám.

2821

Uránia.

Csütörtökön és pénteken

Berky Lilivel

és

Gál Gyulával

Vergődő szívek.

Írta és rendezte: Dr. Janovics Jenő.

51

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

hölgyközönségnek, hogy újonnan nyit divatter-
mamban a legújabb berlini és bécsi nyári

NŐKALAP MODELLEK

a legnagyobb választékban már megérkeztek.
Gyászkalapokban nagy raktár. Ala-

kitások gyorsan, izlésesen és
jutányosan eszközöztetnek. —
Ugyanott kézilányok és tanulóányok is
fizetéssel felvételnek.

Szíves pártfogást kér

K. Deutsch Josefín.

1525

K. Deutsch Josefín
új nőka ap divatterme
(Weitzer János-utca 11. szám, a főpos-
tával szemben.)

Szíves tudomására hozom a nagyérdemű

Rum — likőr

essentiák és compositiókban

állandó nagy raktár.

Saját véglegzett „Rumarom”

50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502

Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. Telefon 592.

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai ételmezési raktárakat, ha waggontételenként jó, egészséges

ételburgonyát,

savanyu káposztát és diót

meltányos árban, magyar feladó állomásról, vagy 8 napi előzetes rendelés mellett Aradon, ugyszintén vöröshagymát, sertészsírt, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízaladák figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízaló burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Azonkívül értesítem a nagyerdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken **elő hal** kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Luttwák József

Asztalos Sándor u. 8. 871

6697—1916. kn.

Hirdetmény.

Egy előfordult vészetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák I. évi március hó 18-tól számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezetessenek.

Figyelmestetem a közönséget, hogy mintán az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltó-

ságu m. kir. földmívelési minisztérium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de pórász nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatai mint I. foku állategészségügyi hatóságtól Aradon, 1916. évi március 21.

Greén Nándor,
főkapitány.

Április 1.

az új évnegyed kezdete közeledik!

Ez alkalomból értesítem Arad újságíró közönségét, hogy helyben, a Zrínyi-utcában levő hírlap-irodám, melyet „Az Est boy-vállalat, hírlap- és hirdetési iroda” címen vezeték, felvessz

előfizetést

hirdetést

az összes magyar- és külföldi lapok részére. Bármilyen magyar, vagy külföldi könyvet raktáron tart, illetve a legrövidebb idő alatt meghozat. — A nagyerdemű közönség szíves pártfogását kérl:

BARNA BELA,

„Az Est” főbizományosa, Az ált. beszerz. r. t. bizományosa. — Telefon 398. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, Aradon a Lázár Vilmos-utcában (Földes palota) egy a mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő

cipész-üzletet

nyitottunk,

hol a legmodernebb férfi-, női cipőket készítünk. Szakmeretünk arra batorit, hogy a n. é. rendelőinket fényesen kielégíthetjük. 1357

Cipő felsőrész elkészítése és javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk kitünő tisztelettel

Stefán és Virág.

Miklakai Kölcsonös Segélyző Szövetkezet.

Meghívás!

A „Miklakai Kölcsonös Segélyző Szövetkezet” 1916. évi március hó 28-án, délután 3 órakor IV. évi közgyűlést tartja, amelyre a részvényeseket ezúton is tisztelettel meghívjuk azzal, hogy a szövetkezet mérlege és a közgyűlés sorrendje a szövetkezet hivatalos helyiségében I. évi március hó 18-tól közszemlére van kitéve s azt minden részvényes betekintheti.

Miklak, 1916. március hó 18.

Az igazgatóság.

Vagyon.	Mérleg-számla 1916. évi február 29-én.	Teljes.
Pénzkészlet	505 99	
Más pénzüzetmel... ..	9868 61	10374 60
Kölcsonök:		
Kötelezvények értéke	40428 82	46428 82
Nyomatványok		75 60
Alapítási költség	50	
leírás	25	25
Lejtári tárgyak		160
Üzletrészes betétek kamatai		1 70
Hadikötvények		973
Előre kifizetett IV. évtársulati haszon-eredmény		3 38
		58042 02

Veszteség.	Eredmény-számla 1916. évi február hó 29-én.	Nyereség.
Költség	59 60	
Alapítási költségből leírás	25	78 60
Tisztviselői fizetések		360
Adó		350
Tiszta nyereség		2468 44
		3257 04
Válto kamat		5 60
Kötvény kamat		2835 49
Beiratási díjak		76 20
Kesedelmi kamatok		167 76
Folyósámla kamatok		126 99
Hadikötvény kamat		45
		3257 04

Miklak, 1916. évi február hó 29-én.

Balogh Zoltán s. k., Ig. elnök. Faragó Rezső s. k., igazgató. Böhm Mór s. k., igazgató. Murar János s. k., igazgató. Hussari Vilmos s. k., igazgató. Franki Géza, igazgató hadbavonult. Jelen mérleg a f. és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk, tételeit tételeire megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — Miklak, 1916. évi február hó 29-én.

Littky József s. k., fel.-biz. elnök. Lakatos Aladár s. k., fel.-biz. tag. Boonyádi Károly s. k., fel.-biz. tag. Ifj. Kiss Ferenc s. k., fel.-biz. tag. 1352

3906/1916. szám.

M. kir. államiószágigazgatóság Arad.

Aréjtési hirdetmény.

Az aradi jószágigazgatósági irodák fűtésére az 1916—1917-ik évi téli és tavaszi időnyre szükséges mintegy 460 tüköbméter cser-, esetleg bükkhasább tűzfának beszerzésére és házhoz szállításának biztosítása végett zárt írásbeli áréjtést hirdetek.

A szállított cser-, illetve bükkfának száraznak, jó minőségűnek kell lenni és teljes méretben tömören kirakandó.

A szállítás a szükséglethez képest körülbelül 20—30 méterenkénti részletekben a Ferdinánd-utcában levő földmívelési államépület udvarába eszközöndő.

A vételár kifizetése mindig a szállított mennyiség után, ha az átvételnél kifogás nem lesz, nyomban számla ellenében az aradi m. kir. adóhivatalnál történik.

Vállalkozó kötelezettségének biztosítására 500 korona bánatpénzt köteles letenni, mely 1917. évi május hó közepén adatik vissza, ha kötelezettségének kifogástalanul megfelelt.

Felhívtnak a környékbeli erdőbirtokosok és a helyi fakereskedők, hogy amennyiben a fa szállítására vállalkoznak, 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat 500 korona bánatpénzzel ellátva, folyó évi április hó 27-én délelőtt 10 óráig az alólírott jószágigazgatósághoz nyujtsák be, hol a szerződési feltételek a hivatalos órak alatt betekintheők.

Arad, 1916. március hó 20-án.

1584

Magyar királyi államiószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Gyökerez

RIP. PORTALIS

kifogástalan minőségben kapható

báró Bohus László örök. gazdaságában, Világoson.

Két belga ló eladó.

Saját termésű

fűzfavessző

jutányos árban, nagyobb mennyiségben kapható

MANDL ZSIGMOND

cégneél Makón.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

"Állandó partner"-nek levele van. 1588

ALKALMAZÁST NYER.

Elárulítónőt
keresek azonnali belépésre, ki a férfi és női divat, díszmű- és játékokban jártassággal bír. Cim a kiadóhivatalban. 1580

Úgyes mindenes
jó bizonyítványokkal, urt háshoz vidékre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1581

Kadarszegédet
azonnali belépésre keresek. Ajánlatokat "Állandó állás" jelleg alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1584

Úgyes kiszolgálófiu,
ki a fűszer szakmában jártassággal bír, azonnali alkalmazást nyer. Katonai káptalan, pályaudvaron. 1586

Gyermektelen ház. nesterpár
felvétetik. Perényi-utca 11. Jelentkezni lehet reggel 8-9 óráig. 1594

Kereskedő segéd
alkalmazást nyert azonnal, vagy április 1-re divat nőfős és rövid-áru üzletben. Bővebbet Angele Mátyas, Szabadság-tér 16. 1472

Egy szerényigényű
pémet kisasszony 2 gyermek mellé kerestetik. Magyarul nem tudó előnyben részesül. Cim a kiadóhivatalban. 1551

Középkorú szolgáló
felvétetik Vojtak gyógyszerárban. 194

Főzni tudó mindenes
és szobaleány felvétetik Petőfi-u. 1., I. em., 28. 198

Gyári iroda
németül is tudó, 2-3 évi irodai gyakorlattal bíró kisasszonyt keres, lehetőleg a gabonaszakmából. Ajánlatok "Irodistánó" jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 1577

Úgyes segéd,
lehet urt vagy női divat szakmából felvétetik Neumann M. ruhabetűpén. 1565

Urasági inas
tisztességes, kötelességtudó, azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 1568

Leányka kerestetik
urt családnos három éves gyermek mellé játszótársnak. Cim a kiadóhivatalban. 1578

Kiruló-fiu
nyomdánkban, heti fizetés mellett, felvétetik.

ALKALMAZÁST KERES.

Egy középkorú nő
jó bizonyítványokkal, urasági háshoz helyben vagy pusztára, mint szakácsnő ajánlikozik. Cim a kiadóhivatalban. 1461

Úgyes,
gyakorlattal bíró fodrásznő ajánlikozik urt háshoz. Cim: Pap Katica, Török Gábor-utca 11. sz. 1585

17 éves fiatal ember,
IV. polgári képzettséggel, gyakoroltnak, vagy rőtőskereskedésbe kiszolgálónak ajánlikozik. Cime a kiadóhivatalban. 1587

Elárulítónő,
ki a női divat szakmában több évi gyakorlattal bír, azonnali belépésre alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 1527

Szakképzett
kereskedő, ki sok éven át önálló volt, bármily bizalmi állást vállalna. Cim a kiadóhivatalban. 1598

Egy középkorú nő,
több éves bizonyítvánnyal urt háshoz, házvezetőnőnek ajánlikozik helyben vagy vidékre. Jól főz, konyhakertészetet baromfitenyésztést is vállal. Cim a kiadóhivatalban. 1557

INGATLAN.

Konyhakertészet
előjaira 1 hold kert a belvárosban, kis lakással bérbeadó. Dr. Vadász ügyvéd. Telefon nincs. 1589

Szülő 4000 □-öl Kovácsin
pormentes helyen, megfelelő kolnával, kúttal és teljes felszereléssel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 198

ÜZLETEK.

Jótorgalmu keresma
és szatócsüzlet jogokkal és lakással, bevonulás miatt eladó, esetleg kaucióval átadó. Gross Ferenc, György-utca 108. 1592

Nagy vevőkörrel
élénk forgalmu vegyeskereskedés, lakással, betegség miatt átadó. Cim a kiadóhivatalban. 1522

KIADÓ LAKÁS.

Modern
háromszobás lakás május 1-re kiadó Kasza-utca 6-7. szám alatt. 1455

Iszószen
berendezett különbejárati hónapos butorozott szoba, villanyvilágítás és kapukulccsal, katonatisztnek is igen alkalmas, azonnal kiadó. Óvár-utca 7. alatt. 1521

Egy 5 szobás
II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

3 szoba
fürdőszobával, május 1-re és műhelyek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnalra kiadó Lovardautca 1., Attila-tér sarok. 1008

LAKÁST KERESNEK.

Boros Beni-téren,
vagy közelében egy butorozott szobát, fürdőszobával, április elsejére keresek. Cim a kiadóhivatalban. 1512

A belvárosban
egy I. emeleti erkélyes vagy földszintes 4-5 szobás lakás kerestetik május 1-re. Cim a kiadóhivatalban. 1571

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hőpohely
burgonya kapható nagyban és kicsinyben Herbstein C. lisztkereskedőnél, Bozskó-utca. 1591

Kerékpár
jókarban levő megvételre kerestetik. Losonczy Lajos, Szabadság-tér 1. 1590

Felfedezés
fekete hintó jó állapotban eladó. Schäfer Jenő Gatalja. Temes m. 1544

Új butorhitel
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítók Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

"Eos"
színes és lack cipőtisztító 76 fillér. Geoba patent samárja párja 8 koc. Cipőtörlő, Andrassy-tér 22. 181

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, ruhakereskedő Arad, Szentpál-u. 12. szám. 229

Modern, finom és olcsó
levélpapírost Pichlernél Szabadság-tér 1. kaphat. 611

Az Aradi és Csánadi Egyesült Vasutak borosjenői és apattalvai kerétszeteiben a legjobb minőségű, fajliszta, erős példány, alacsony és magas törzsű rózsafák, különböző gyümölcsfa események és üveg-ház növények szállítása megkezdődött. Mérsékelt árak mellett megrendelések elfogadhatnak ACSEV. külön birtok-kezelésnél ACSEV-palota, József főherceg-ut 22. szám. 1086

KÖLÖNFÉLE.

Eivessett
egy fehér foxterrier, fején világos barna foltokkal. Megtaláló nagy jutalomban részesül, Szabadság-tér 20., II. em. 1579

Menthol sóborszesz.
Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűtő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító háziszere. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem
és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerész tyukszem tapassa. A legmegrögzöttest tyukszem a tapasz párnapl használatát után leválik, a gyöttrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad.

Helaóit
A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izadó, fényes, zsíros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapotrát öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs pipereszappan és vegyszeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Matematika-tele

patkány- és egérintés

uj eljárás szerint.
Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintésbacillust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintés bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

"Matteine"
vegyszeti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsereél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 944.